

En historie om Lille Ekeberg Borettslag

Petter A. Mathisen
2006

EN HISTORIE OM
LILLE EKEBERG BORETTSLAG

Petter A. Mathisen
2006

Forsidebildet: Flyfoto tatt av Jonas Resare i 2005

EN HISTORIE OM LILLE EKEBERG BORETTSLAG

LITT TIDLIG HISTORIE

Først litt om hva historien forteller om Ekeberg-området.

Alle vi som bor her oppe på Ekeberg-plataet er nok ikke klar over hvilken historisk grunn vi har under våre føtter.

I en artikkel fra november 2002 skriver Gunnar Pedersen, Aktuell Historie i Nordstrands Blad, om fortidsminnene på Ekeberg. Han refererer til uttalelser fra Byantikvaren om disse forholdene, og her står det skrevet: "Ekeberg er Oslos største og viktigste fortidsminneområde. Ved Universitetets Oldsaksamlings registreringer i 1972 ble nærmere et hundre fortidsminner dokumentert innenfor friarealene.

Foruten gravhauger finnes det her helleristninger, skålgroper, steinsettinger, oldtidsveier, diabas-brudd, rydningsrøyser og andre dyrkningsspor. Til sammen inngår disse fortidsminnene i et enestående kulturlandskap i sentrumsnære omgivelser som hovedstaden Oslo er alene om i Europa.

Ekebergs nasjonale og regionale verneverdi er fra før tilstrekkelig avklart på grunnlag av de fredede objekter alene. Ekebergåsen tilhører det sørøstlige grunnfjellområde og er geologisk meget interessant med svart alunskifer og eruptivganger av lys bergart."

Vi kan naturligvis ikke ta for oss alle funnene som er påvist, men nevner noen få. I OBOS-bladet nr. 6 2000 sto det en artikkel om Jernalderstien på Ekeberg, forfattet av Nils Petter Thuesen. De to bildene som er tatt med stammer fra artikkelen.

Fra hellerisningene ved Sjømannskolen

En rekonstruksjon av en begravelse for ca. 1500 år siden

Helleristningene ved Sjømannskolen ble oppdaget av preparant Paul Johannessen i september 1915. Da feltet først ble skikkelig undersøkt i 1932, ble det funnet 13 figurer. Ti av dem er dyrefigurer - elger, hjorter og en fugl. En viser en strekfigur av et menneske, men denne var så enkelt utført at det ikke er mulig å se om det er mann eller kvinne. Dette er imidlertid byens eldste hellerisning av et menneske. Hellerisningene regner man er datert til eldre steinalder, fem til seks tusen år f. Kr. Høyden over havet er ca. 55m.

Skålgroper finner man flere steder. Lettest ved å gå utenfor gjerdet bak Ekeberg Camping. Omtrent 200 m. fra der gjerdet slutter finnes det et avdekket område med mange skålgroper. Disse var engang malt røde, men vær og vind har slitt på fargene.

Skålgroper utenfor Ekeberg Camping

Ved ridesenteret, ned mot Thorsons eiendom, viser et skilt på en stein til nærliggende skålgroper.

Disse skålgropene daterer seg tilbake til bronsealderen, det vil si en tid fra 1800-500 f. Kr. Skålgropene hører i følge Nils Petter Thuesen til arkeologiens største mysterier.” De har vært tolket som offergroper, solsymboler, stjernetegn, til og med gjengivelse av stjernebilder på natthimmelen eller tegn for kvinnekjønn, altså et fruktbarhetssymbol. Trolig blir skålgropenes gåte aldri løst, for det er ikke lett å trenge inn i bronsealderbondens eller jernaldermannens forestillingsverden.”

Skålgroper ved Ekeberg ridesenter

Skipssetninger er graver fra eldre jernalder, ca. 500 – 600 år e.Kr.. Nær skålgropfeltet finner man noen steiner lagt ut i en oval som symboliserer et skip. Skipet var trolig ment som dødsskipet som skulle bringe den døde til dødsrike.

Informasjon om Jernalderstien finner man ved parkeringsplassen bak Ekeberg Ridesenter. Ved svingporten er det et skilt med informasjon og tegninger. Herifra følger Jernalderstien turveien mot Ekeberg Camping, ned forbi Ekeberg-restauranten og til hellerisningsfeltet ved Sjømannskolen. Langs Jernalderstien ligger det nær 60 gravhauger, og etter sigende skal ingen være undersøkt. Disse gravhaugene er lettest å finne vår og høst når det ikke er løv på trærne.

Diabas er en vulkansk bergart som er størknet i ganger i jordskorpen. Den er mørk, hard og finkornet og passet utmerket til de behovene steinalderfolket hadde for å lage bruksredskaper og våpen.

Et diabas-steinbrudd fantes nær våre tomtegrenser og lå ved turstien som går

mellom Vallhallaveien og Vårveien. Bruddet lå like ved der de nye småhusene er bygget i Røhrts vei. I skråningen nedenfor bruddet kan man ennå finne små biter av slått diabas.

Denne turstien sies forøvrig å ha vært en kongevei. Langs den samme stien finnes det også deler av en mur som skal ha vært en bygdeborg. Det var alminnelig med bygdeborger hvor folk og buskap kunne få beskyttelse hvis de ble overraskende angrepet.

Det skal finnes minst to gravhauger i vårt nærområde, og rullesteinene som ligger på høyden nord for langblokka er rester etter møte- og offerplasser, lik den man har funnet og bygget opp på Ekeberg Camping.

Fra vikingtiden og frem til middelalderen har Ekeberg-området vært stedet hvor historien beskriver ufred og vonde år. Svenskesletta ved gården Jomfrubråten er ett av dem, hvor vi var i kamp mot svenskene i 1567.

GAMMEL BEBYGGELSE

Vi kan ikke være på Ekeberg-område uten å ta med noen ord om Ekeberg Hovedgård, Ekebergslettene og Brannfjell, og ”treffe” noen personer som vi kan identifisere med disse områdene. Som vi senere skal se, har vi bare Ekeberg-navnet sammen, idet Lille Ekeberg aldri har tilhørt hovedgårdens eiendom.

Ekeberg Hovedgård er første gang nevnt i 1388, og ble ved testamente i 1781 gjort til stamhus for sin slekt. De som vil lære mer om gårdens historie bør lese boken som Dag Arild Jarnøy ga ut i 2003 ”STAMHUSET EKEBERG HOVEDGÅRD i gode, men mest dårlige tider.” Det som er nevnt om gården, samt bilde av luftskipet NORGE er hentet fra boken. Boken anskaffes lettest ved å ta kontakt med forfatteren.

Ekebergsletta utgjør et areal på ca. 600 mål. Området ble kjøpt av kommunen i 1920, men det gikk nærmere tretti år før det ble en idrettspark her. Mange interesser var knyttet til området. Bolig- og industribygg trengte tomtearealer, og det var også planer for å bygge byens hovedflyplass på dette området. Diskusjonene var mange og lange, men idrettslederen og arbeiderpartipolitikeren Rolf Hofmo trakk det lengste strået som sentral pådriver i saken. I 1947 startet arbeidet med drenering og fjærning av trær og røtter, og sommeren 1948 ble Ekebergsletta offisielt åpnet.

Høydedraget øst for Ekebergsletta kalles Brannfjell, og området lå under Ekeberg Hovedgård. Det finnes rester etter gamle militære installasjoner som sikkert går tilbake til 1905 og første verdenskrig. For å holde vanntrykket oppe i området var det et stort vannreservoar på Brannfjell, men dette er ikke lenger i drift. De 10 rødmalte hyttene ble bekostet av Sanitetsforeningen og sto ferdige i 1919. Utflyttede nordmenn i USA ga i 1925 midlene til å bygge de 9 gule hyttene som er noe større enn de røde.

Et kjent navn man ofte hører er Anne Brannfjell. Hun kom fra Vardal ved Gjøvik i 1841, men ante nok ikke den gang at hun om noen tiår skulle bli en kjent signekone eller klok kone med navnet Anne Brannfjell. Oppe ved de øverste røde hyttene lå i

sin tid Brannfjell husmannsplass. Anne Brannfjell har aldri bodd her, men derimot hennes datter Karen Marthea bosatte seg her etter at hun ble gift. Anne Brannfjell har imidlertid bodd på Ekeberglien husmannsplass som lå nedenfor den siste av de gule hyttene. Et skilt er nå satt opp som viser beliggenheten. Anne var allerede kjent og ga legeråd så tidlig som da hun bodde på Ekeberglien. Senere flyttet Anne til Gamlebyen hvor hun fortsatte sitt signearbeid. Hun døde nær 90 år gammel og bodde da i Ryenbergveien 5. Går man inn på internett finnes det langt mer stoff om alle områdene og de personene som er nevnt her.

Anne Brannfjell

LILLE EKEBERG GÅRD

Vi skal nå se litt nærmere på en eiendom med navn Munkebråten. Eiendommen tilhørte klosteret på Hovedøya i middelalderen, og Oslo Hospital etter reformasjonen. En del av denne eiendommen lå nede ved klosteret, og en annen oppe på Ekeberg-plataet. Eiendommene ble fradelt Oslo Hospital i 1829 og gitt navnene Munkehagen nede i byen, og Munkebråten oppe mot Simensbråten.

I 1837 kjøpte Thomas J. Heftye & Søn den nordre delen av Munkebråten, G. nr 134, B. nr 2, og kalte eiendommen Lille Ekeberg. Tidligere har det vært en husmannsplass i dette område, kalt Berget. Lille Ekeberg ble således ikke utskilt fra Ekeberg Hovedgård, noe man fra tid til annen kan finne beskrevet. Eiendommen gikk omtrent fra den nåværende Brannfjellveien og noen hundre meter østover til Simensbråtveien. I nord-syd retning gikk eiendommen fra Brannfjell helt ned til området nedenfor turstien.

Det er en interessant historie å følge utviklingen av eierne på Lille Ekeberg gård opp gjennom årene, men det vil føre for langt og ta med alle datoer, skjøter, takster og verdier som er holdt. Av skrevde dokumenter går det imidlertid fram at de økonomiske resultatene for gårdsdriften har vært så som så, noe de mange utpantningene for manglende betaling av skatter og annet forteller om, og som vitterlig fant sted opp gjennom årene.

Et kort resymé av Lille Ekeberg gårds historie tar vi imidlertid med, og ser av en branntakstprotokoll fra 1885 at eiendommen da besto av to våningshus, en ladebygning og fem andre mindre bygninger. Taksten var satt til kr. 38.480,-.

I 1912 ble stedet kjøpt og drevet av Nils Falck-Ytter. Heller ikke han kunne vise til noen gode resultater for gårdsdriften, men ved en takst i 1915 er det nevnt at det nå var lagt inn elektrisk lys overalt i våningshusene.

Lille Ekeberg gård i 1911 med to våningshus

Kristiania Kommune overtar Lille Ekeberg fra Nils Falck-Ytter den 22.12.1917 for kr. 200.000,- og gården ble nå drevet med forpaktere. Av disse forpakterne nevner vi bare Halvor Strand. Han drev gården godt i 30 år og hadde et stort fjøs med opp til 30 melkekyr på båsen. Det var også 4–5 hester og en traktor på gården. Dyrene på Lille Ekeberg hadde slettene opp mot Brannfjell som beitemark, og morgen og kveld kom kyrne ruslende til og fra havnehagen og nedetter Brannfjellveien. Hvis folk ikke hadde lukket hageportene kunne de lett få besøk av kyrne, der de spiste det meste av det de kom over. Det var melkekjøring hver dag i området med leveranser i én- eller toliters melkespann, og fru Strand likte godt å kjøre ruten selv.

I 1935 brant det minste våningshuset, og skadene var så store at det ikke ble bygget opp igjen. I 1940 brant det også i det andre våningshuset. Her ble imidlertid ikke skadene så store, men fra å ha vært et to etasjes hus ble det nå bygget om til det som er i dag.

I dag er det store våningshuset som ble ombygget etter brannen i 1940 barnehage. I denne bygningen ble det først startet et barnehjem og senere den barnehagen som fortsatt er der i dag.

Lille Ekeberg barnehage i 2006

Vi nevner til slutt et minnesmerke som ikke alle finner fram til, men som allikevel er verd å ta med. Den 14. april 1926 landet Roald Amundsens luftskip ”Norge” her på Ekebergsletta, underveis til Nordpolen.

Forankringsmasten ble stående til 1940, da tyskerne fjernet den fordi den etter sigende var i veien for deres luftvernscanoner! Restene av fundamentene kan ennå sees noen hundre meter fra Ekeberg Skole, der det nå er plantet en liten eikelund.

Luftskipet NORGE på Ekebergsletta i 1926

BOLIGBYGGING ETTER KRIGEN

Vi er nå framme i tiden etter krigen da boligbyggingen skulle ta til, og det var stor mangel på byggeklare tomter. Oslo og Aker var den gang ikke slått sammen til en kommune, men Oslo Kommune hadde tidlig kjøpt opp store arealer i Aker med tanke på framtidige boligbygging.

Lille Ekeberg var et av tomtearealene, som ble regulert til bebyggelse allerede i 1946. Den gang da ressursene i landet var svært begrensede, fikk gjenoppbyggingen av Finnmark første prioritet. Her måtte alt bygges opp fra grunnen av og de store byggeprosjektene som ble prosjektert rundt om i landet måtte vente.

I Osloområdet var det stort sett OBOS som prosjekterte og bygget de store boligprosjektene, og det samme var tilfelle med vårt byggelag. Et midlertidig byggestyre overleverte sin melding til borettslagets første generalforsamling i 1950

Tre nye borettslag i et luftfoto fra 1950-årene

Med borettslagene på Lille Ekeberg, Brannfjellveien og Stamhusveien ble det en stor befolkningsvekst på Simensbråten i 1950 årene. I dette området flyttet det inn

omkring 400 familier. Nederst på bildet sees buss-sløyfen Ekeberg Hageby, og over denne forretningsbygget hvor Oslo Samvirkelag hadde utsalg. Nederst til venstre vises noen hus fra Ekeberg Hageby

Banen til Simensbråten var en sidelinje fra Jomfrubråten på Ekebergbanen. På strekningen var det tre holdeplasser: Ekebergparken, Smedstua og Simensbråten. Strekningen var 1,3 km.

Trikken på sløyfen ved Simensbråten

Det siste minnet om denne endestasjonen er en støpt betongmast som står igjen på østsiden av den nye barnehagen. Det var slike master som holdt kjøreledningene oppe. Linjen ble åpnet for drift i september 1931 og ble nedlagt i 1967.

LILLE EKEBERG BORETTSLAG A/L

Fra det midlertidige byggestyrets melding fra 1950 framgår det en del opplysninger som kan være verd å ta med i en beretning som denne.

TOMTA

Grunnen tilhørte Oslo Kommune, og tomta ble festet av borettslaget på vanlige vilkår for boligtomter. Den ble oppmålt til 40.651 m² netto og delt opp i tre tomter, G. nr 134, B. nr 6, 13 og 14.

Pristaksten ble kr. 5,- pr. m², og festeavgiften til kommunen ble 3 % av tomteprisen, pluss sprengningsutgifter for gater, vann og kloakk.

En oppgave fra Boligrådmannen viser at festeavgifte blir satt til kr. 24.998,- pr. år.

Mange syntes den gang at dette var høyt, men det utgjorde kun kr.116,- pr. år per leilighet.

Det var utgiftene til grunnarbeidene som resulterte i den høye festeavgiften, idet 3 % av tomteverdien bare utgjorde omkring kr. 6.000,-, mens grunnarbeidene utgjorde rundt kr. 19.000,- av de totale kr. 24.998,-.

Grovplaneringen av gater og grøfter ble utført av private entreprenører, mens Veivesenet utførte dekkarbeidene. Alle offentlige gater ble overtatt av kommunen til vedlikehold.

Vi har tidligere hørt om at vi bor på selve grunnfjellet, og arbeidsfolkene fikk snart merke at grunnen besto av hardt og vanskelig fjell. Tenk på dagens fjellarbeider med beltegående borvogner hvor mannen er en maskinoperatør og arbeidet går hurtig unna. Den gang, på våre tomter, sto arbeidsfolkene med ristende håndholdte bergbormaskiner med dårlige stålbor. Dette var da også en av årsakene til at utgiftene for gater, vann og kloakk samt tomtesprenghningen ble så høye.

Reguleringen med 3-etasjers blokker ga også en lav utnyttingsgrad, og spilte naturligvis en stor rolle for den totale entreprisen. Det var imidlertid flott at man den gang tok seg rå til å bygge med så liten utnyttelsesgrad. Vi fikk plass mellom blokkene til grønne lunger med lekeplasser og mange trær.

BEBYGGELSEN

Reguleringsplanen som ble utarbeidet er stort sett fulgt med en del forandringer utført av arkitekt S. Narve Ludvigsen. Han ble senere ansatt som utførende arkitekt for bebyggelsen.

Hovedenterprisen ble etter anbud gitt til Fagbygg A/S

Det ble bygget 18 blokker i 3 etasjer, og en liten fløybygning som midlertidig ble innredet til matvareutsalg. Teller man antall blokker i dag kommer man til 16. Det kommer av at Langblokken i Barnehjemsveien består av fire mindre blokker.

Matvareutsalg mellom Enoks vei 4 og 6. I dag vaktmester- og styrerom

Bebygd grunnflate ble totalt 6 441,4 m², og bruttoarealet av gulv i leilighetene og butikklokale var 19 189,4 m².

Det ble oppført 216 leiligheter, alle med 3 rom, kjøkken og bad.

Bruttoarealet var gjennomsnittelig 88,5 m² og dermed noe større enn det som senere ble normen for liknende leiligheter, nemlig 80 m².

Til hver leilighet var det to store kjellerboder, en loftbod og tørkeloft.

Leilighetene var etter datidens krav rimelig godt utstyrt. Varmtvannsbeholdere på kjøkken og bad, og en stor treplaters komfyr var fast installert. Kjøkkenet hadde store skap av heltre, en liten oppvaskkum og ditto benk. En stor og gammeldags utslagsvask av støpejern hørte også til kjøkkenutstyret. Store kleskap var det i entreen og soverommene.

Det var ikke laget noen fellesrom for barn eller voksne, men fellesrommet i Barnehjemsveien 15 ble innredet slik at det kunne brukes til styrerom og andre mindre aktiviteter. Det ble ikke installert noen sanitære fasiliteter.

Blokkene var prosjektert for elektrisk oppvarming, og de første fem husene med 60 leiligheter ble bygget uten piper. Tilgangen på elektrisk kraft svarte etter hvert ikke til landets økede behov, og det ble derfor senere bestemt at alle nye boliger skulle ha tilgang til en annen varmekilde enn det elektriske. De siste 156 leilighetene fikk derfor murt opp piper og installert ovner. De første 60 leilighetene fikk parafinbrennere.

Blokkene er ført opp i pusset teglmur, med sokkel. Dette var en gammel byggemetode, og det var ingen isolasjon i veggene. Kun endeleilighetene ble særskilt isolert.

Noen flotte detaljer er det morsomt å nevne: Utvendige trapper og rammingen rundt dørene er utført i granitt, innvendige trapper er pusset i terrasso og grunnmurene var forblendet med granitt. Ved renoveringen prøvet man å få løs denne granitten med tanke på å bruke den på nytt. Dette var dessverre umulig, og den er nå støpt inn i den nye grunnmuren.

Det er støpte etasjeskiller mellom leilighetene, og gulvene i leilighetene var isolerte med furupanel.

Badekar var rasjonert, og det ble gitt anvisning på kar etter legeattest eller til familier med flere barn. I byggeregnskapet ble det avsatt penger slik at alle etter hvert fikk sine badekar.

Oljemaling av kjøkken og bad ble utført i løpet av garantiåret.

Det er installert elektriske vaskerier i 5 blokker, men da det tok mange år før myntautomater kunne skaffes, vasket folk billig så lenge det varte.

Byggene er ført opp i henhold til vanlig standardbeskrivelse for kommunestøttede bygg og under kontroll av Boligrådmannens kontrollavdeling.

Arbeidet ble satt i gang høsten 1946, og den første innflytningen fant sted 4.10.1948. De siste leilighetene var ferdig til innflytning 5.12.1949.

Flagget heises første gang 17.-mai
1951 ved Enoks vei 36

Samme sted 17.-mai 2006

BYGGEREGNSKAP OG FINANSIERING

Etter de kalkyler som var sendt inn til Husbanken, var anleggskostnadene anslått til kr. 9.600.000,-. I tillegg kom utgifter for innredning av den lille butikken.

Byggeregnskapet som ble avsluttet i 1950 viser en sluttsum på kr.9.608.300,- som balanserte med et overskudd på kr. 56,79.

Det er jo nesten utrolig at et byggelag som startet i 1946 med avsluttet regnskap i 1950 bare hadde øket med kr. 8.300,- Det gode resultat må skyldes en meget god styring med byggekostnadene hos entreprenøren og bygningskonsulentene.

Det var forskjellige årsaker til at byggearbeidet tok lengre tid enn beregnet. Vanskene med å skaffe forskjellige materialer og mangel på fagarbeidere spilte en stor rolle. De store vei- og ledningsarbeidene som måtte drives samtidig med byggingen av blokkene, var også en stor ulempe for framdriften.

Byggeprisen for leilighetene ble således bare noe over kr. 500,- pr. m² brutto gulv.

Jeg siterer fra byggemeldingen: ”På grunn av de mer spesielle grunnforhold for dette byggelaget, er det stilt til disposisjon kr. 150.000,- av det beløp som Oslo kommune har bevilget til støtte for bygg der finansieringen er vanskelig.” Ja, kommunen var velvillig mot oss den gang!

I planene for utbyggingen av Lille Ekeberg var det også forutsatt å bygge en blokk med nødvendige butikker og boliger. Tomt til dette ble avsatt i Ballplassveien, og ble senere bygget i midten av 50 årene.

En hyggelig melding tar jeg med fra slutten av rapporten hvor det ble sagt: ”...at det ikke var nødvendig å gå til økning av leier og innskudd. – noe som det var tatt forbehold om da kontraktene ble skrevet”.

Innskuddene var ifølge regnskapene rundt kr. 3.000,- og husleien i 1949 var ca. 150,- kr./måned, begge noe avhengig av leilighetenes størrelse.

På medlemsmøte 28.1.1949 ble følgende valgt til et tillitsmannsutvalg:

Leif K Hansen, formann

Olaf Eriksen, varaformann

Hjørdis Andersen, medlem

Øivind Hansen, varamann

Utvalget ble tiltrådt av R. Gudmundsen, oppnevnt av OBOS og supplert med to medlemmer av andelshaverne Ivar Haugen og Ole Heen.

Blokkene som de ble oppført. Her Enoks vei og blokkene i Vårsvingen

Flere tall fra byggeregnskap og driftsbudsjetter tar vi ikke med ved denne anledning, men vi skal nå prøve å finne fram til ”sjelen” i borettslaget, den som etter hvert kom inn med leieboerne.

OBOS har i alle år vært foretningsfører for borettslaget.

LEIEBOERNE – LILLE EKEBERGS SJEL

Heldigvis finner vi ennå folk som flyttet inn i borettslaget i slutten av førti-årene og som fortsatt er i full vigør og kan fortelle oss hva som rørte seg hos dem og alle de andre som flyttet inn som unge med barnefamilie.

Ja, hvem var det som kom hit? Vi har valgt en familie som flyttet hit i 1949 med to gutter, og tror at disse fire er gode representanter for alle de andre som kom hit opp den gangen.

Vi har vært i kontakt med flere som kom hit som barn, og som senere har bosatt seg andre steder. Atter andre som flyttet ut i tenårene, og som senere har kommet tilbake med sine familier.

En kvinne som kom hit som liten og fortsatt bor her i samme leilighet som foreldrene kjøpte - nå med egen familie og barn som igjen har flyttet ut, har vi også møtt.

Jeg har også snakket med flere andre kvinner og menn som flyttet inn med sine familier, og hørt dem fortelle fra den gang Lille Ekeberg Borettslag startet.

Det er mye som går igjen ved disse intervjuene, og mange forteller naturligvis om de samme opplevelsene. Det er tilfeldig hvilke begivenheter eller aktiviteter som er nevnt i sammenheng med de enkelt. Det ville ellers bare blitt for mange gjentakelser.

Det som har kommet fram under disse samtalene har etter min mening vært en meget viktig del av borettslags historie.

Et stort problem har vært å finne fornavn på folk som er nevnt her. De som var unge husker bare etternavnene, og med de eldre er det i og for seg ikke noe bedre!

Håkon Gundersen

I den familien som ble valgt fant vi en høyst oppegående kar ved navn Håkon Gundersen. Han flyttet inn med sin familie i Enoks vei 35 dagen før Kristi himmelfartsdag i 1949. Håkon Gundersen er en ekte Kristianiagutt, født på Sagene i 1916. Etter endt skolegang startet han som visegutt, men kom seg over i maleryrket og hadde etter hver sitt eget malerfirma.

I 1939 giftet han seg med Anbjørg Oliva Brun Pettersen, og de fikk to barn: Jan-Erik og Asbjørn. De bodde etter krigen på et rom og kjøkken i Maridalsveien, og sto på venteliste i Oslo Kommunale Leieavdeling for å få en ny og bedre leilighet.

På dette kontoret rådet fru Gerda Evang, fruen til helseministeren, og hun oppsøkte alle som sto på ventelistene for å prioritere de som hadde størst behov for et nytt sted og bo. Hun lovet familien en ny leilighet, og det ordnet hun til slutt ved å føre familien over til OBOS med ansiennitet til å flytte inn på Lille Ekeberg. Det betydde altså at Oslo Kommune den gang hadde hånd om en del OBOS-leiligheter hvor de kunne hjelpe familier med behov for en bedre boligstandard.

Vi får bare være glad for at skjebnen spilte OBOS et puss, og at vi fikk en så aktiv kar som Håkon Gundersen til boliglaget. Vi var kommet til himmelen, sa Gundersen

og husker ennå hvordan det var da de var flyttet inn i den flotte leiligheten. Han kan fortelle at alt det bygningsmessige og arealene - rundt var ferdige, og at vaktmester Olsen var behjelpelig med det meste. Spesielt passet han på at ungene ikke lekte på de nylagte grøntarealene! Plenene måtte klippes for hånd, og det var leieboernes plikt å være med på dette. Ellers hadde ikke leieboerne mange faste dugnader for ting som skulle gjøres.

Håkon Gundersen har vært en særdeles aktiv kar siden han kom til borettslaget. Han var med på alle arrangementer, sommer som vinter, med juletreffester for flere hundre barn, og St. Hans-tilstelninger på slettene nord for langblokka.

Gundersen spilte fotball og var med da vi nesten vant OBOS-cupen i 1960. Både han og fruen var aktivt med i Bekkelagets Guttemusikk-korps. Ja, Gundersen var i flere år formann i korpset.

Han kom noe sent med i styresammenheng i borettslaget, men da han først ble formann satte han virkelig fart på mange store oppgaver som lå og ventet.

Gundersen var medlem av styret i borettslaget og formann i 10 år.

17.-mai-toget på Ekeberg i 1951

17.-mai-toget 2006

BARNA FORTELLER

Jan-Erik Gundersen

Jan-Erik var født i 1942 og begynte på Bekkelaget skole sammen med mange andre barn fra byggelaget. Jan-Erik var av dem som gikk hele folkeskolen, middelskole og gymnas på Bekkelaget, og han fikk derfor en stor vennekrets på Holtet.

Folkeskolen var den gang delt i jente- og gutteklasser. Han var med i Bekkelagets guttemusikkorps, og speider i 1. Ekeberg tropp. Fotball spilte han i SIL og Bekkelaget Idrettsforening. Han minnes skumle ting som lek i tyskerbunkere og underjordiske ganger.

Jan-Erik hadde store talenter som skøyteløper og begynte på "Lauritzens plass" nederst i Enoks vei, der huset til Ensliges Forening ligger i dag. Lauritzen hadde en spesiell evne til å skaffe de materialene som trengtes, og han holdt boliglagets skøytebane i stand. Banen ble snart for liten for Jan-Erik, og han trente etter hvert på byens baner med de guttene som senere ble store skøyteløpere. Han tok naturligvis alt som var av skøytepremier i sine klasser her oppe på Ekeberg. Interessen for skøyter måtte imidlertid vike da det senere ble aktuelt med studier, og Jan-Erik ble etter hvert statsautorisert revisor.

Asbjørn Gundersen

Asbjørn Gundersen var født i 1944 og var som mange barn på Ekeberg med på søndagskolen i Fiolveien. Han var også speider som sin bror.

Asbjørn begynte også på Bekkelaget skole, men da barneskolen på Ekeberg sto ferdig i 1954, fortsatte han der fra 4. klasse. For Asbjørn var fotballen det store i barneårene, og det ble mange sølv- og bronseballer i premier. Det var ikke noen idrettsforeninger i borettslaget og de unge fant veien til Simensbråtens Idrettsforening eller Bekkelagets Sportsklubb. Som vi senere skal se så hadde borettslaget et fotballag som nok spilte kamper mot andre OBOS-byggelag. På dette laget var både Asbjørn og Jan-Erik med.

Asbjørn valgte en annen løpebane enn sin bror og ble bilmekaniker. Både Jan-Erik og Asbjørn kan fortelle om en flott oppvekst her opp på Ekeberg, med mange barn og hyggelige foreldre som gikk sammen for å gjøre noe for fellesskapet.

Karen Marie Sandlie

Karen Marie Sandlie kom fra Lyngveien på Simensbråten og flyttet inn i Enoks vei 23 i 1948. Familien besto av mor og fem barn, tre piker og to gutter. Karen Marie minnes at det kunne være trangt i leiligheten, men alt var jo så flott og nytt.

Karen Marie var 16 år da hun kom til borettslaget, og hun fortsatte sin skolegang på Bekkelagets skole. Hun spilte håndball i SIL, og minnes fester og sammenkomster i klubblokalet i Fiolveien. Karen Maries mor arbeidet på daghjemmet i Barnehjemsveien. Karen Marie har i alle år som gift bodd i nørområdet rundt Ekeberg.

Øystein Berg

Øystein Berg var 6 år i 1949 da familien kom til Ekeberg fra Møllergata i Oslo. Han representerer de som kom til Ekeberg som barn og opplevde en fantastisk barne- og ungdomstid i borettslaget. Han flyttet ut som tenåring og fikk utdanning som geodetisk instrumentmaker (finmekaniker) i det militære, og kom senere tilbake til bygglaget med egen familie i 1972. Fra Møllergata minnes Øystein en trang, toroms leilighet med do i oppgangen, og hvordan rotter og mus krydde i kjeller og på gårdsplassen. Han var enig med Gundersen om at de var kommet - om ikke til - så i alle fall nærmere himmelen!

Øystein hadde et fint foto av ti glade syklister tatt i Vårsvingen med Langblokka i bakgrunn. De fleste barn hadde sykkel, og med dem kom de alle steder uten at det kostet noe.

Fra venstre. Fru Auli, Einar Rud, Ulf Kvam, Øystein Berg, Terje Fjørtoft, Oddvar Rønsen, Anne-Lise Kvam, Arne Auli, Jorunn Fjørtoft, Gerd Kjærstad, Bjørg Kjærstad, Ingeborg Kjærstad.

Bildet tatt i Vårsvingen med langblokka i bakgrunn.

Øystein fortsetter og forteller at i hverdagen var det liv av lek og moro. Vi lekte cowboy og indianere og hadde hytter og hus i området nord for langblokka. Det var ikke på langt nær så tilvokst som i dag, og om vinteren akte vi nedover Vardeveien og Lyngveien så flisene føyk.

Like sikkert som hestehoven kommer om våren, kom femøringene frem for å begynne å kaste på "stikka". Oppe på trikkholderplassen ble streken trukket og spillet kunne begynne. På søndagene kunne "potten" være ganske stor. En annen aktivitet på våren var å kappe land. Utover sommeren bestod leken av å hoppe paradiset, hoppe tau, stikkball og vippe pinne. Syklene ble benyttet til sykkelturner med

matpakke og saft. Turene kunne gå til Østmarka eller til Hvervenbukta for bading. Utover høsten ble det mer gjemsel. ”Blikkboks” var meget populært.

På vinteren var det ski på Brannfjell med hopp i ”Briskesvevet” og utfor i ”Dødsløya”. Briskesvevet lå der det nå er en akeplass med mange bulker, og farten var oppe fra Brannfjell. Døden eller Dødsløya ligger der den dag i dag ved den nederste hytta.

Lauritzens plass ble flittig brukt til å gå på skøyter, både på dagtid og om kveldene. Borettslaget arrangerte skirenn og skøyteløp. ”Velferd Andersen” sammen med andre ildsjeler innen sport gjennomført disse arrangementene med påfølgende utdeling av diplom og pokaler til de beste.

Hvem husker ikke borettslagets juletreffester med godteriposer? Husk, det var stort på den tiden å få godterier.

Som de andre ungdommene vi har snakket med så fortalte Øystein at det var populært å leke inne i tunnelene som tyskerne hadde laget på Ekebergsletta. Dramatisk, og ikke uten fare, idet kvaliteten på tunnelgangene var så som så, men det kom aldri fram at noen hadde blitt skadet i leken under jorden. Ingen av de ungdommene som lekte der oppe den gang hadde noen anelse om hvorfor disse tunnelene fantes. Tunnelene var rester etter et av tyskernes største forsvarsverk i Oslo-området. På Ekebergsletta hadde de tilslutt samlet hele 18 stk. 88 mm. Luftverns-kanoner. Dette var uhyre farlige saker, og kanonene var velkjente og fryktet av de alliertes flymannskaper. Slike kanoner kan man se på Forsvarsmuseet, og de gir et bilde av hvor utrolig langt tyskerne var kommet i produksjon av krigsmateriell. Her var det ikke snakk om en kanon med sikte og avtrekker. Nei, de var fullautomatiserte slik at mannskapene kun hadde en jobb, nemlig å fylle kanonens lager med granater. En gruppe kanoner kunne innstilles slik at de skjøt i forskjellige høyder. Motorstøy og annet fra et fiendtlig fly ga impulser til søk osv. Disse 18 kanonene på Ekebergsletta var styrt og operert fra en felles kommando ett eller annet sted i Oslo-området. Grunnen til at de hadde tunneler i mellom de forskjellige kanonene, var naturligvis for sikkerhetens skyld. Det var nok ikke ufarlig å være ubeskyttet under et skred av splinter som det måtte bli når dette infernoet satte i gang.

Øysteins beretning går videre om hvilket omfang av gleder og samspill det var mellom alle i borettslaget. Sett med dagens øyne så var det en viktig ting planleggerne ikke hadde råd til, nemlig å skaffe et sted hvor ungdommen kunne være. Dette gjaldt dessverre ikke bare for vårt borettslag, men overalt hadde man de samme problemene. Nei, ungene måtte være ute eller inne hos hverandre. Slik hadde det jo alltid vært, og slik ble det også her.

Øysteins bror Egil med sin 500 c. cm ARIEL

Øystein kom tilbake til borettslaget i 1972. med sin egen familie, men for ham var ikke boliglaget det samme lenger. Hvor var alle barna og de voksne?

Vi vet alle svarene og Øysteins grønne dal var ikke lenger den samme.

Vivi Svendsen kom sammen med mor, far og tre søsken til endeleiligheten i langblokka da den var ferdig i 1948. I 1951 ble familien forøket med en gutt.

Vivi Svendsen

Vivi var 6 år da hun kom hit og husker godt at de flyttet fra en trang ett-roms leilighet på Tøyen. Som flere andre startet hun sin skolegang på Bekkelaget og flyttet senere over til Ekeberg da den var ferdig i 1954.

Inntil langblokka i nord lå Vivis lekeområde, med åpne plasser og bratte skrenter. Her lekte hun og de andre forskjellige sangleker med dukker og vogner. De hadde hus i trærne og på bakken. Skråningene var ikke ufarlige, men de hadde sine lekeplasser helt ute på stupet som det heter.

En gang gikk det riktig galt for hennes søster Erna som lekte der vinterstid med andre venninner. Plutselig sklir hun og farer utenfor stupet og havner i røysa nedenfor. Det som kunne ha gått fryktelig galt endte heldigvis bare med et benbrudd og to utslåtte tenner, pluss en masse skrammer. Hun ble hentet med sykebil og ble værende på sykehuset en tid.

Det var ikke ofte man så politibiler i Barnehjemsveien, men en vinter kom politiet med to av barna i langblokka, Torild Gulbrandsen og Freddy Løveng. Disse to hadde lekt med kjelke og startet i Barnehjemsveien ved langblokka, kjørt ned Brannfjellveien, fortsatt nedover Ekebergveien og endt opp nede ved Østbanestasjonen. Her blir politiet oppmerksom på ungene, men de var så små at de ikke uten videre kunne fortelle hvor de kom fra. Freddy kunne imidlertid synge familiens telefonnummer, og på den måten kom de fram til mamma Løveng og fikk bragt barna hjem.

Her var barna venner med hverandre overalt, vi fløy ut og inn i alle oppgangene og lekte hos hverandre. Vivi husker at foreldrene gjorde i stand sommer -og vinterfester og minnes også en liten juletreffest i kjellerlokalet i oppgangen. Etter at foreldrene er borte og søsknene flyttet ut gifter Vivi seg med Arne Korsbrekke i 1964. De fikk to gutter - Per Arne og Jan Trygve, og begge kan fortelle om den flotte barne- og ungdomstiden de hadde her oppe. I kjelleren var det plass til både musikkanlegg og treningsapparater, for ikke å snakke om bordtennis. Det var imidlertid ikke så mange barn her lenger som tidligere. Vivi kunne fortelle at da hun var liten var det omkring femti barn bare i langblokka.

Björg Kjerstad

Familien Kjerstad kom fra en gammel leilighet i Walemar Tranes gate og flyttet inn i Vårsvingen 13 i 1949. I familien var det fire jenter, og i 1951 fylte datteren Björg 8 år. Pappa var konditor og sørget for rikelig med kaker. Det var imidlertid ikke plass til fotografering inne, så alle måtte ut på inngangspartiet for å komme med på dette flotte bildet.

Gjestene ved Bjørgs fødselsdag.

1. rekke fra venstre. Svein Erik Sæther, fetter av Bjørn Uno, Bjørn Uno Thoresen, Terje Fjørtoft, Jorunn Kjærstad og Liv Granli.

2. rekke. Gro Johansen, Øystein Berg, Oddvar Rønsen, Kjell Sæther, Bjørn Hansen og Liv Stigersand.

3. rekke. Jorunn Fjørtoft, Berit Johansen, Gunnar Tharaldsen og jubilenten Bjørg Kjærstad

Ole-Jakob Wilberg

Ole-Jakob Wilberg husker ikke at han med en større bror, mor og far flyttet fra Enebakkveien til Vårsvingen 1. i 1947, men han var da heller ikke mer enn seks måneder gammel. Noe av det første han husker var mye søle hvor ungene bl.a. fant gamle gummistøvler og annet arbeidstøy. Ungene kledde seg ut i det de fant, til stor forargelse for mødre som måtte rundvaske ungene sent og tidlig.

Ole-Jakob var plaget av sykdom i barneårene, og det endte med at han i syv-årsalderen måtte ligge et halvt års tid på sykehus. Her fikk han nesten dagelig hilsener med brev og blomster fra alle vennene i gata. Da han endelig kom hjem ble han mottatt av et 17.-mai-tog med flagg og faner, og alle ville ønske ham velkommen hjem.

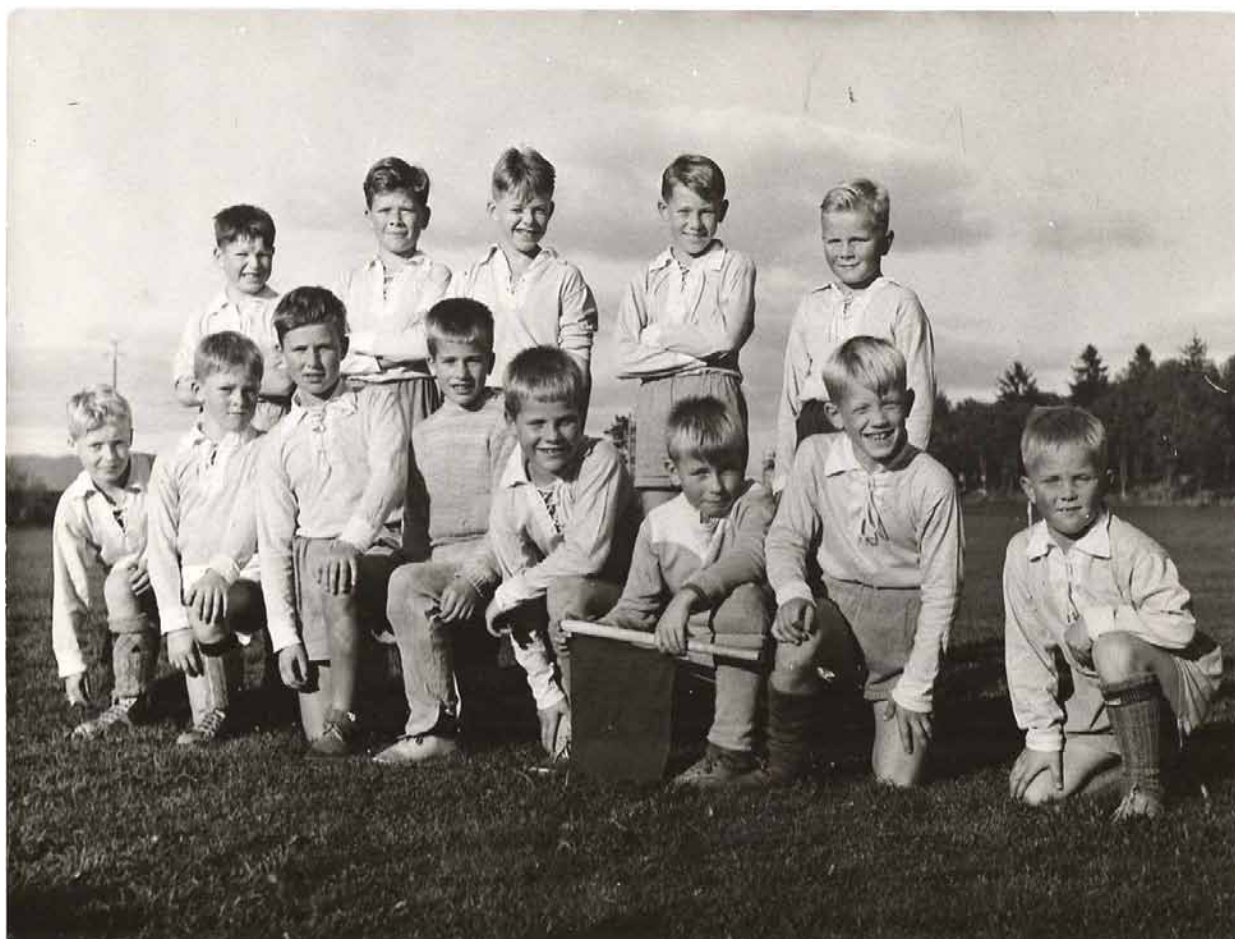
Ole-Jakob var av dem som begynte i første klasse på den nye Ekeberg skole i 1954, hvor det den gang var tre førsteklasse; en blandingsklasse, en gutte- og en pikeklasse. Ragna Ruud var en dyktig og myndig overlærer.

Terje Hegbart var gymnastikklærer, og han lærte sine unge elever til å bli flinke håndballspillere. Ekeberg skole vant to ganger Oslo-mesterskapet i håndball for folkeskolene, og siste gangen var Ole- Jakob med.

Ole-Jakobs far var med på å hjelpe ungene til forskjellige arrangementer. Han jobbet deltid og hadde således en del fri på dagen. I sitt arbeid disponerte han en bil, og den fylte han med unger og dro og badet ved Hvervenbukta.

Oppe i Brannfjellveiens øvre del, der hvor Olleveien slutter, lå det en liten skibakke som ble kalt Lynbakken. Skibakken er i dag borte, men unnarennet ligger der i dag som avslutningen av lysløypa ned fra Brannfjell. Ole-Jakobs far var her og lærte barna å hoppe på ski. For å vise hvor lett det var, tok han god fart, og med tynne Splittkeinski hoppet han bakken ned, og havnet på sletta. De fikk ham hjem, mørbanket, med brukkne ski og brist i ryggen. Han ble heldigvis frisk etter noen måneder.

Vi har tidligere hørt om at foreldrene hadde et godt fotballag som spilte i OBOS-cupen. Det samme har vært tilfelle med et guttelag her fra borettslaget. De spilte kamper mot andre byggelag, men de hadde ikke noen klubb eller forening her. Alle som spilte fotball her oppe var med i SIL eller Bekkelaget sportsklubb.

Guttelaget på Lille Ekeberg i 1950-årene

Stående bak : Jan-Erik Larsen, Knut Larsen, Jan-Erik Gundersen, Frode Hansen, Finn Rosenlind.

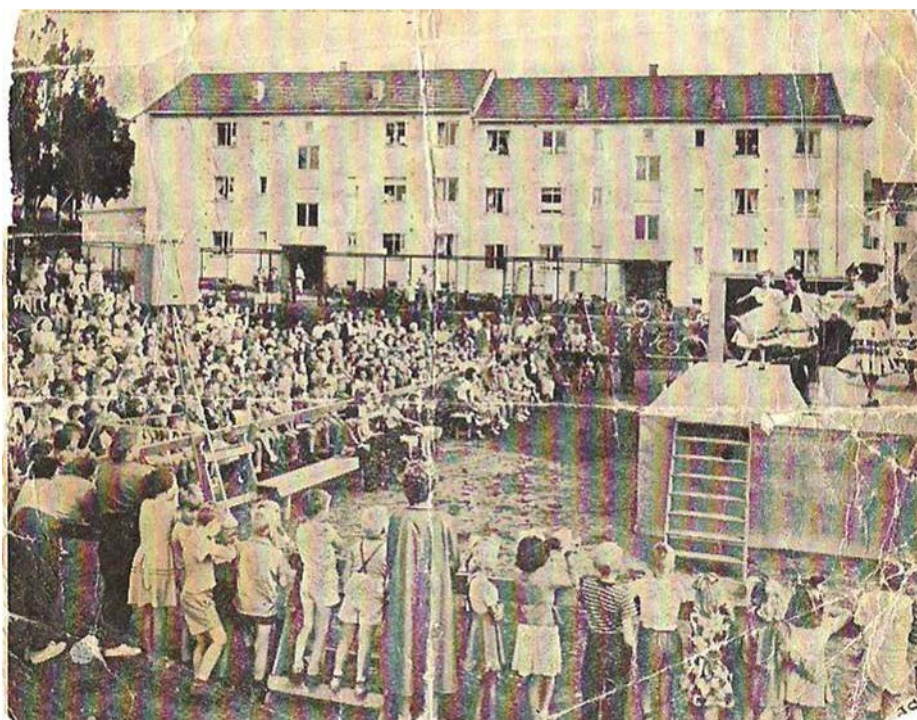
Foran : Asbjørn Gundersen, Per Lindal, Odd Hagberg Terje Talseth, Tore Talseth, Einar Rud, Oddvar Rønsen, Arnt Andersen

Lauritzens plass

Et navn som har gått igjen ved mange av intervjuene er Lauritzen og hans plass og skøytebane. Arthur Lauritzen var en ekte Kristiania-gutt og kom fra en eldre leilighet i Birkelunden til Enoks vei i 1947. Familien hadde ett barn, Marit, som alt var voksen da de flyttet til Ekeberg. Marit bodde som gift på Haugenstua, men overtok sin fars leilighet i Enoks vei i begynnelsen av 90-årene.

Arthur Lauritzen var kontosjef i spedisjonsfirmaet J. C. Stenersen & Co, og hadde nok en mengde kontakter hvor han kunne få litt hjelp når han trengte noe martrialer og lignende til plassen og skøytebanen som fikk hans navn. Det var flere som var med på dugnadene og hjalp ham med å sette i stand og holde anlegget ved like.

Banen lå nederst i Enoks vei, der blokken til Ensliges Forening ligger i dag. Man behøver ikke ha for stor fantasi til å begripe at dette må ha vært et kjempearbeid. Skal man legge is på en slette bør den være i vater ellers ville jo alt vannet renne bort. Han må ha skaffet til veie både sand og stein, og gravet ut og jevnet terrenget der banen lå.

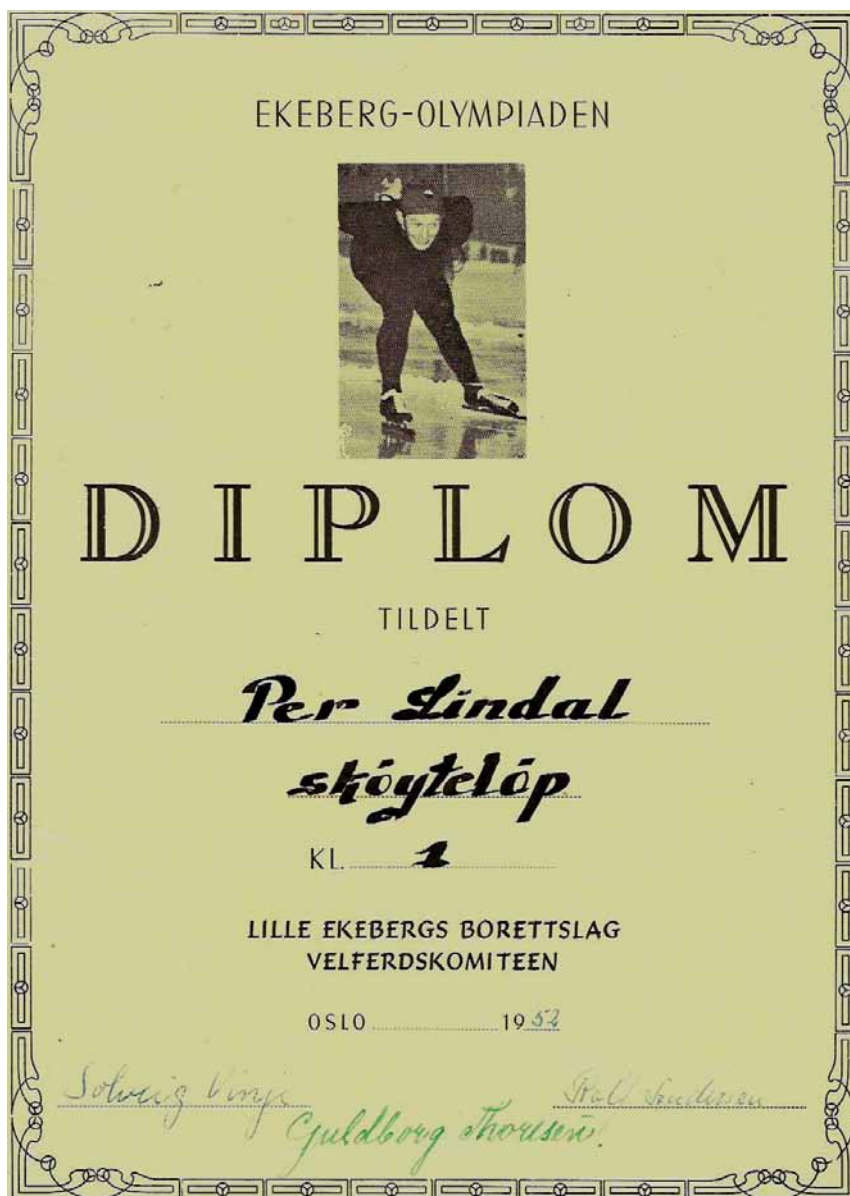
Dette bilde av Lauritzenbanen har Åse Marie Bühring Dehli tatt vare på i alle år. Det var parkkveld på Lille Ekeberg, men det har ikke vært mulig å få noe svar på om det var lokale krefter eller om det var leiet inn krefter utenfra.

Det var stor aktivitet i de politiske ungdomslagene her oppe, og Åse Marie nevnte spesielt en ung dame med navnet Britt Hildeng som var flink til å lese og opptre. Vinterstid var det skøytebane her og den ble sprøytet på dugnad av flittige fedre. Det hendte også at brannvesenet var her oppe og hjalp til med sprøytingen. Åse Marie fortalte at hun og mannen, sammen med andre foreldre tok skøytebanan i bruk da barna var lagt om kvelden.

Av de som hjalp Lauritzen med banen kunne Marit Nordstrøm nevne, Oscar Svendsen, Kåre Myrvold, Hildeng og en gutt med navn Ole Rengård. Det var

sikkert mange flere, men deres navn kom dessverre ikke med i de intervjuene vi har hatt.

Per Lindal

Diplom fra skøytelep på Lauritzenbanen vinteren 1952

I arr.kom. Solveig Vinje, Rolf Andersen og Guldborg Thoresen

Gunvor Hofmo

Den siste jeg tar med av dem som har bodd i Lille Ekeberg Borettslag, er dikterinnen Gunvor Hofmo. Jeg fikk aldri anledning til å snakke med henne, så alt som skrives her er hentet fra Jan Erik Volds bok "Mørkets sangerske", som kom ut i 2000 på Gyldendal Norsk Forlag. Boken er absolutt å anbefale for dem som ønsker å bli mer kjent med denne helt spesielle dikterinnen, som forfatteren mener absolutt var en av Norges fremste i sin sjanger. På internett finner man også en rik presentasjon.

Familien Hofmo bodde ved Iladalen hvor det var tre barn, to jenter og en gutt. Gunvor var den yngste av barna. Da moren og broren flyttet inn i Vårsvingen 3 i 1949 bodde foreldrene ikke lenger sammen, men de var ikke skilte.

Gunvor opphold seg på denne tiden tidvis i utlandet, og fra tidlig på 1950-tallet bodde hun i en hytte på Sørlandet.

I 1953 flyttet hun inn og bodde sammen med sin mor og bror i leiligheten. Et bilde fra denne tiden viser Gunvor i sitt arbeidsrom.

Gunnvor i sitt arbeidsrom i Vårsvingen 3.

Jan Erik Vold skriver i sin bok at: ”Gunvor Hofmo er mørkets sangerske i norsk lyrikk. Det blåser østlige vinder gjennom hennes vers. Tomheten, hjemløsheten, Guds gåtefulle medviten og neglet av menneskenes skjebne er det store tema i hennes diktning. Og natten er den tid da hjemløsningen gjerne skjer.”

Gunvor debuterte alt i 1946 med diktsamlingen: ”Jeg vil hjem til menneskene”, og fram til 1955 skrev hun fire diktsamlinger.

”Gunnvor hadde nerveproblemer og kommer etter hvert i en mental ubalanse som kom til å vare i tyve år. Først var hun innlagt på Ullevål sykehus og deretter ble Gaustad sykehus hennes faste oppholdssted til hun ble utskrevet i 1975. I perioder kunne hun imidlertid bo hjemme hos moren”.

Moren bytter leilighet i borettslaget i 1957 og flytter inn i Enoks vei 9 sammen med sønnen. Moren dør i 1969. Etter at Gunvor ble utskrevet fra Gaustad sykehus i 1975 bor Gunvor i leiligheten sammen med broren til han dør i 1977.

”Det var nok ikke mange som trodde at Gunvor Hofmo skulle komme tilbake som dikter. Men heldigvis så gjorde hun det, for etter seksten års pause kom hun i 1971 ut med diktsamlingen ”Gjest på jorden”. I perioden 1971 til 1994 skrev hun ikke mindre enn femten diktsamlinger”

Diktene som Gunvor Hofmo skrev var ikke alltid lette å analysere og forstå. Men ved god hjelp av Jan Erik Vold er det en glede å lese boken og derved å komme nærmere innpå denne flotte dikterinnen.

Til avslutning tar vi med et par små dikt som har sitt utspring i vårt lokale miljø.

Det heter i boken at: ”Enoks vei 9 ligger avsondret, nærmest landlig, likevel med nær tilgang til sentrum, vidt utsyn over byen. Vi får tenke oss en høstpromenade på dette friplatået som får dikterinnen til å forme sitt dikt:”

HUN GÅR SIN VANTE TUR

Hun går sin vante tur
nå i septemberdagen.
Gjennom alleer av
sprødt løv
som knaser under
skoene
lik kavring som brytes
ser hun byen
foran seg
og røken stige opp
ifra Gryten
som om troll
våker over den
og har tent varme
oppunder

**Mange vil huske Gunnvor Hofmo
slik fra Enoks vei 9**

”Industrirøyk fra Kværner og ande bedrifter nede i Loenga – dette omvandles til mystisk billedstoff i den hjemflyttedes fantasi, med Oslo-gryta som Ekebergtrollets store kokekjele.”

”Dypere nede i den magiske verden kommer hun i et annet dikt fra samme tid, der stedsangivelsen er eksakt. Kan hende sluttlinjen diskret antyder en selvreferanse, i dette kittelsenske augustpoem:”

VED EKEBERGSLETTEN

De vever seg i hverandre
gresset og lyset bak
de sorte løvmasser
slottet som lyser for
Ekebergkongens venner:
Ekorn og pinnsvin og katter
og tre bjerker som står

lik trollkjerringer
i korte stakker
Ute på sletten
går usynlige kuer og beiter.
Augustmørke er møtestedet
for trollenes lengsel
og den bergtagnes sorg.

HVA GJORDE SÅ DE VOKSNE

Dette var før TV var kommet på markedet, og mange interessante ting forgikk utendørs. Mange av foreldrene var med på det meste som ble satt i stand for barna. Her hadde borettslaget egne 17.-mai-tog med Bekkelagets Guttemusikkorps i spissen, og mange av barna i boliglaget var med i korpset. St. Hans-fester med leker og bål på høyden og i dumpa ved langblokka i Barnehjemsveien, og med dans på slettene til langt på natt.

På juletefester med hundrevis av barn måtte man finne steder i byen da vi ikke hadde så store lokaler her oppe. Det var stor klasse over Ski-arrangementene på Brannfjell med hopp- og langrenn. Flotte premier og diplomer vanket til alle deltagerne. En del navn går igjen når det var spørsmål om hvem som var med å arrangerte forskjellige aktiviteter.

Vaktmester Olsen var alltid med. Håkon Gundersen var selvfølgelig til stede når noe hendte og "Velferd Andersen" er også ofte blitt nevnt. Det var også proffer som bodde her oppe som var med på forskjellige arrangementer. Harry Haraldsen, en gammel norgesmester på 1500 m, trente både fotballguttene, ski og skøyteløperne.

Herrelaget i fotball fra Lille Ekeberg

Fra venstre: Svendsen, Sakston, Hansen, Torgersen, Gundersen, Heidenstrøm, Løveng, Halvorsen, Ulland, Austad og Pettersen

Vi hadde ikke noe eget idrettslag, men fedrene spilte fotball i OBOS-cupen i slutten av 50-årene. Harry Haraldsen ledet laget, men spilte ikke selv med.

Leif Stakston var med på det laget som kom til finalen i 1960 hvor vi tapte 2-1 mot Nordre Åsen.

Draktene og strømper ble bekostet av borettslaget, men fotballstøvlene måtte de selv bekoste. Det var to idrettsforeninger i området, Simensbråten Idrettslag (SIL), og Bekkelagets Sportsklubb. Både gutter og jenter fra boliglaget var med her i de vanligste idrettene, som fotball, håndball og friidrett.

Kvinnene var ikke i den grad med ute og ledet ungene som mennene gjorde, og en av årsakene til det var at de oftest hadde mer enn nok å gjøre med alle hjemlige sysler. De kvinnene som flyttet inn i borettslaget rundt 1950 var nok i en alder omkring 30 år, og familiene hadde ofte flere barn med seg. Jenter som vokste opp i 20- og 30-årene og opplevde fem års okkupasjon, fikk en helt spesiell oppdragelse. Ofte var det familier med små eller nesten ingen inntekter, og mødrene lærte å greie seg med det lille som kom inn. Dette gikk i arv, og det var mange kvinner med slike tradisjoner som flyttet inn i dette nye borettslaget. Situasjonen med én inntekt var også vanlig i den første tiden etter krigen, og kvinnene hadde derfor sitt hjem som arbeidsplass. Her var det nok å gjøre. Det var ikke alltid kjøpebrød på bordet. Nei, det og kaker måtte hun selv lage. Wienerbrød og godterier hørte nok helgen til, hvis det i det hele tatt kom i huset. Om høsten var det å plukke bær og lage syltetøy og andre produkter som hun brukte i husholdningen. Kvinnenes arbeid hjemme var en viktig del av husets økonomi med alt hun laget og satte i stand. Det var ingen kjøp-og-kast-tid den gang. Her måtte hun sy, stoppe og lappe på alle plagg så lenge det kunne brukes. Klær som ble sydd av gamle plagg var så vanelig at ingen lot seg merke med det. Det var klart at kvinnene hadde nok å gjøre, men de traff hverandre med barnevogner og rundt lekeplassen hvor ungene lekte.

Evelyn Hågensen flyttet inn i Enoks vei 25 i 1949. Familien kom fra en stor og gammeldags leilighet i Markveien. Det ble en stor overgang på mange måter å flytte inn i Ekeberg Borettslag. Leiligheten var moderne og fin, men mindre enn den de hadde fra før. I familien var det 3 jenter, henholdsvis på 1, 3 og 6 år. De fikk leilighet i 3. etasje i en oppgang hvor det var 21 barn. Her var det utrolig mye bråk, og blokken var kjent for dette. Evelyn Hågensen kom etter hvert med i husmorlaget som den gang var et godt møtested for kvinnene i distriktet. Etter at minste jenta begynte på skolen, gikk Evelyn ut i arbeid utenfor hjemmet.

PENSJONISTFORENINGEN

Tre damer, Ruth Hansen, Else Pedersen og Esther Lindboe tok initiativet til å starte Simensbråten/Ekeberg pensjonistforening. Det første møtet ble holdt 19. november 1969 i Fiolveien. Da Ekeberghuset var ferdig i 1972 flyttet foreningen dit.

Tordis Janssen skrev en 25-års-beretning i 1994 som forteller løst og fast om mange av de aktivitetene foreningen har satt i gang opp gjennom årene.

DE FØRSTE FORMENNENE I BORETTSLAGET

Vi tar bare med de som flyttet inn da borettslaget var nytt:

Vår første formann var Leif Hansen, deretter Erling Brynildsen, Oscar Svendsen, Oddvar Olsen, Oscar Svendsen igjen og til slutt Håkon Gundersen.

Håkon Gundersen er omtalt før og det er derfor på sin plass at vi nevner noen ord om Oscar Svendsen.

Oscar hadde mange interesser, og var aktiv med i politikken i hele sitt liv. Han var med i styret av Simensbråten og Ekeberg kretslag, som senere ble til Simensbråten og Ekeberg Arbeidersamfunn. Her nedla Oscar et stort arbeid, og han var godt kjent i det politiske miljø lang utover våre områder. Oscar var styreformann i borettslaget i to perioder. Han var ivrig med i det som hendte i nærmiljøet, og da skolen bygget en aula, ble det i underetasjen et forsamlingslokale, kalt Ekeberghuset. Oscar var med fra starten og var styreformann her i flere perioder.

Tomten der Sem-huset er bygget tilhørte Ekeberg Borettslag, og det var i sin tid planer om å bygge et stort garasjeanlegg her. Dette ble aldri realisert og i stedet ble det planlagt et eldrecenter med leiligheter. Simensbråten og Ekeberg Arbeidersamfunn la mye arbeid ned i et prosjekt hvor OBOS kom med et forslag til en løsning. Oscar var med i arbeidet bl.a. med å få overført tomten som en del av prosjektet. Bekkelaget Menighet kom imidlertid inn i bildet og fikk bygge og drive det eldrecenteret med leilighetene som står der i dag.

BILER

Biler, da helst gamle brukte bilvrak, var et stort tema på Lille Ekeberg i 50-årene. Bilene ble først frigitt for salg etter 1960, og før den tid var det mange gamle biler som sto på sideveier og foran inngangspartiene med mannfolk inni og under, og hvor de merkeligste tingene ble satt i stand. Det var alltid noen som kunne noe, og det var stor hjelpsomhet over alt. Det rare var at bilene stort sett ble sertifiserte og familiene brukte dem til de senere fikk muligheter til å skaffe seg et bedre kjøretøy. Det fantes nesten ikke reservedeler å få her i landet, og det ble mange turer til Sverige hvor folk fant firmaer som drev med biloppussing. Her hentet man det som skulle til for at kjøretøyet på Ekeberg skulle komme på veien

Øverst i Enoks vei, der De Enslige Forening har sitt bygg i dag, fant mange fra borettslaget plass til å reparere sine biler. Her fikk man etter hvert satt opp en bilbukk slik man kunne komme under bilene for å skifte eksosanlegg og annet. Stedet var til stor glede for mange, men det var også de som ikke var så begeistret for alt rotet som var der oppe. Det kunne nok folk ha god grunn til, for da det senere skulle bygges på tomten fant man nedgravet flere bilmotorer, gamle girkasser og annet bilmateriell.

Holger Schierning var en av dem som holdt på med gamle brukte biler og fikk satt dem i kjørbare stand. Han har eiet de bilene som er avbildet under og kunne fortelle at A-8025 var en syv-seters Dodge, 1927 modell, som var gått som drosje i Oslo i mange år. Bilen hadde klappseter, og det var plass til en barnevogn i bilen i tillegg til

passasjerer i baksetet. Den gang bilen ble hugget opp var det ikke noe som het veteranbiler. I dag ville en slik bil ikke bli solgt for småpenger. Den minste bilen på bildet til høyre var en DKV, 1938 modell. DKV ble senere Autounion og er forgjengeren til dagens populære Audi-modeller. Bilen ved siden av var en Borgward, men den er ikke lenger i produksjon.

Borgward og DKV

Dodge

VEDLIKEHOLD OG FORNYELSER

Vedlikeholdskostnader for hus er noe som hører hverdagen til, men det gikk nærmere førti år før store ting begynte å hende i Ekeberg Borettslag.

I 1988 ble alle takene skiftet. Takstein og papp var ikke av samme kvalitet som i dag. Det var dog lite råte, og takmaterialene var nesten helt intakt. Takstene ble imidlertid skiftet ut med takplater av stål.

Samme året ble inngangsdørene skiftet, og heldigvis valgte styret den gang fra øverste hylle og tok av de fineste dørene som kunne skaffes. De fine teakdørene passet meget godt til den flotte dørkransen i granitt.

Det nye inngangspartiet kom ved den senere renoveringen av blokkene.

I årene 1992/1993 ble all elektrisk installasjon, utenom leilighetene, skiftet ut. Alle fikk i denne forbindelse nye moderne sikringskap i oppgangene.

Hver leietager må imidlertid selv bekoste ny elektrisk installasjon i sin leilighet, og det har

resultert i at flertallet ikke har gjort noe med de gamle elektriske ledningene som ble trukket før 1950.

I årene 1994/1995 ble alle utvendige spillvannsledninger skiftet ut, slik at dette ligger klart når det engang blir aktuelt og bytte avløpsrørene innvendig i leilighetene.

Nye teakdører ble satt inn i 1988

I 1996 ble alle vaskeriene pusset og justert opp. Samme året ble et nytt styrerom innredet i tilbygget ved Enoks vei 6.

RENOVERING AV BLOKKENE

Vi er nå kommet fram til midten av 90-årene, og det var klart at vi måtte gjøre noe radikalt med våre blokker.

Husene var bygget etter standarder fra før krigen, av murstein, og utvendig pusset. Utenom ende-gavlene fantes det ikke isolasjon i noen av veggene. Luften mellom steinene var den eneste isoleringen og blokkene var ikke kjent for å være særlig varme. Diskusjonen om hva man skulle gjøre med blokkene gikk høyt og meningene sto steilt mot hverandre.

Fra OBOS forelå det et forslag om 10 cm. etterisolering av ytterveggene, dekket med vedlikeholdsfri murstein. De hadde meget gode erfaringer med denne formen for rehabilitering, som allerede var gjennomført i flere OBOS-lag.

De som gikk i mot dette hevdet at blokkene og boliglaget med dette ville miste sin stil og preg. Deres ønske var å sette blokkene i stand til den opprinnelige standard, og med det måtte alle blokkene pusses helt opp fra grunnen av.

Det er ikke nødvendig å gå inn på den diskusjonen som fulgte, men da det ble klart at oppussingen av blokkene ble så kostbar at det nærmet seg prisen for full etterisolering, ble det et stort flertall for forslaget fra OBOS. Det som naturligvis også var med på å avgjøre saken, var det faktum at våre blokker aldri har vært noe særlig varme, og at en etterisolering var svært ønskelig.

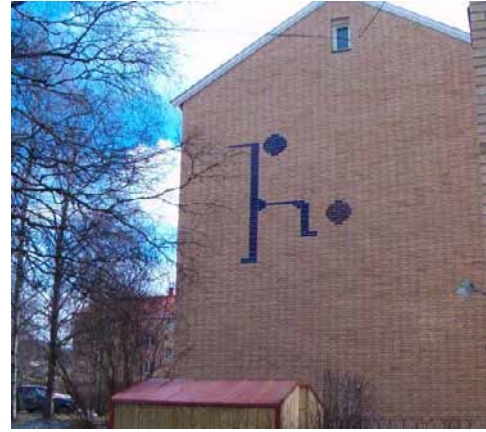
I renoveringen inngikk nye vinduer i leilighetene, og utskiftning av balkongene. Mange leieboere hadde tidligere skiftet ut vinduene i leilighetene, og de behøvde da ikke skifte ut disse. De fikk derimot penger tilbake, tilsvarende hva de nye vinduene hadde kostet.

Blokkene etter renoveringen i 1997/98

Renoveringen startet i 1997 og var ferdig i løpet av et års tid. Arbeidet ble utført av A/S Veidekke, og prisen lød på kr. 42.000.000.- I forbindelse med renoveringen fikk borettslaget en øko-pris fra kommunen.

På Ekeberg-slettene har det alltid vært sparket fotball, og dette motivet gikk igjen når noen av blokkene fikk en utsmykning på gavlveggene

I 1999 ble grøntanleggene oppgradert, med nye lekeplasser og parkeringsplasser med elektrisk uttak.

Noen av våre nye fine lekeplasser

Borettslaget fikk kjøpt tomten av kommunen i 2000. I 2004 ble det satt inn nye forskriftsmessige brannsikre dører (B-60) til alle loftene. Alle inngangsdørene ble pusset opp, og ny lysarmatur installert i alle oppgangene.

VEIER

Veiene våre er ikke mange og store, men de fortjener allikevel noen ord.

Barnehjemsveien fikk sitt navn ved at det faktisk var et barnehjem noen år på Lille Ekeberg. Senere ble det et daghjem, og i de senere år er dette bygget ytterligere ut med et spesialdaghjem.

Vårsvingen er naturligvis utledet fra Vårveien som ligger like ved, og det var kanskje ikke nødvendig med et eget navn på en så liten veistump.

Det var også en liten vei-stubb mellom Enoks vei og Brannfjellveien. Den fikk aldri noe navn, men gikk under nummeret 2749. Senere viste det seg at det slettes ikke var planlagt noen vei her, og det endte med at man under renoveringen stengte veien og bare laget en gangvei med bom som hindrer gjennomkjøring av biler.

Dette var naturligvis til stor glede for de som i lang tid hadde vært plaget av stor gjennomgangs-trafikk av biler som skulle ned mot sentrum. I dag er kjøremønstrene noe annerledes, og trafikken til byen går ikke i så stor grad ned Vallhallaveien som tidligere.

Alle går i Enoks vei, men det er ikke sikkert at alle vet noe om mannen som ga veien dette enkle navnet.

Enok Abrahamson kom til Simensbråten og bygget seg hus alt i 1908. Fra første stund var han ledende med i velarbeide og var velformann i flere perioder. Sammen med sin hustru Aagot Floer Abrahamson var han forsorgverge for stedet. Han var medlem av Akers Jordbrukslag under første verdenskrig, og medlem av Akers Herrestyre.

Enok Abrahamson, 1877-1935

For å hedre Enok Abrahamsons minne, ble det fra Simensbråten Vel i november 1948 søkt om at en av veiene i vårt distrikt skulle få navnet Enok Abrahamsons vei. Søknaden ble innvilget, men tenk så ble det bare – Enoks vei.

Enok Abrahamson hadde mange talenter og han skrev og utga flere diktsamlinger. For å hedre vår "veifar" tar vi med et av hans dikt: "Med min datter i kirken". Når dette skrives lever datteren Tone Vaar i beste velgående.

MED MIN DATTER I KIRKEN

Her er det høit til taket, lille Vår,
tenk nær så høit som under blået ute.
Når salmen under denne hvelving går,
da er den skjønn som dag på glarets rute.

For det er menskets ånd som dveler her,
og det er Gud som den imøte bølger.
Så fjern for oss, men her så nær
den sjelens allerminste krusning følger.

Ta med deg det av skjønt ditt øye ser
og det av godt som hjertet frydefullt kjenner.
Vel er vi, barn, kun fattig ler,
men i det ler en åndens kjerte brenner

Du ser den i symbol på altrets bord,
det er Guds store sol som er der ute,
du hører ild i prestens tunge ord
bak nadverdringens lave knelepute.

Bøi kne, mitt barn, mot jorden ned,
men løft mot lyset op din klare panne,
da lyses der i dag Guds fred,
som vil bestå i tider og i lande.

Det gode og det skjønnne, lille Vår,
i ydmykhet og stolthet dypt forborgen
mot livets høieste av tinder når.
De følge dig i gleden og i sorgen.

Enok Abrahamson

ETTERORD

Når dette skrives i år 2006 er Ekeberg Borettslag et flott sted for alle som bor her. De aller fleste av dem som flyttet inn her da det var nytt er borte, og nye generasjoner har kommet til. Det meste vi til nå har hørt om Lille Ekeberg Borettslag har hatt en aura av solskinn og glede, og det er også inntrykket vi har etter alle de intervjuene som danner bakgrunnen for denne beretningen. Situasjonen har nok for mange vært noe annerledes og det har kommet fram at mange familier slet med traumer og vanskeligheter i denne tiden.

Man skal huske på at familiefedre og -mødre var i en alder som gjorde at mange av dem var aktivt med i motstandskampen ute eller hjemme. Min nabo gjennom flere år ble tatt for illegalt arbeide tidlig i krigens dage, og ble utsatt for de forferdligste påkjenninger, først i Norge og senere i en konsentrasjonsleier i Tyskland. Han og mange andre slet med sine vanskeligheter gjennom hele livet. Andre greide kanskje å komme gjennom traumene her oppe på Ekeberg.

Man hører nå igjen barneskrik i oppgangene, og unger leker på de fine utearealene som ble gjort i stand ved den store renoveringen. Det er dog en stor forskjell på den gang og nå. Her er det nesten ikke noen yngre mennesker hjemme om dagen. De er på jobb, og barna er enten i barnehager eller på skole med skolefritidsordninger.

I helger og andre fridager drar familiene ut til hytter eller andre fritidsaktiviteter. Den store forandringen er således at man ser mindre til hverandre og av familielivet i borettslaget. Vi er oppe i den familiesituasjonen hvor barna ofte sitter inne med sine dataspill og venter på at resten av familien skal samles. Etter middagen skal barna muligens kjøres til et eller annet arrangement, og senere hentes!

Det er ingen idé å prøve å snakke om den gang og nå. Tidene er helt forskjellige. Kanskje derfor var det på tide med en beskrivelse som denne, mens det ennå er noen igjen som kan fortelle oss hvordan det engang var, og hva som har hendt i boliglagets 56-årige historie. Jeg vil takke alle som har bidratt til denne beretningen.

En spesiell takk til Øystein Berg for alle hans bidrag og hjelp til å finne fram til personer som var villige til å fortelle sin historie.

Petter A. Mathisen
Barnehjemsveien 15
pama15@online.no